

(כל הזכויות שמורות)

מתקרב משבר ממשלתי חדש. הפעם יתפתח על רקע מדיניות

החוק והבטחון, בין מפא"י ומפ"ם מצד אחד, ובחריפות פחותה, בין מפא"י והדתיים מצד שני.
בשרה המדיניות יסוב הוויכוח בעיקר סביב שאלת תיאום מדיניותה של ישראל עם זו של המערב - ובעיקר של צרפת. בשנה הבטחון, תעמוד השאלה אם התיגמול הינו התשובה המתאימה לבעיית הגבולות.

סיכסוך שיגרתי יתפתח גם סביב הרכב משלחת ישראל לעצרת או"ם הקרובה, בתחילת החודש הבא. המפלגות השונות בקואליציה דורשות בכל תוקף כי בין אנשי המשלחת המורחבת יכללו גם חבריהן. בראש המשלחת תעמוד שרת החוק עצמה.

בנאמיו הגדול של ביג'ו לפני הכנסת, בשבוע הבא, יעלה ראש הממשלה שתי שאלות יסודיות: אכזבתה של ישראל ממנגנון הפיקוח של או"ם, המאלצת אותה לסמוך על כוחה היא בלבד וכן החלטתה של ישראל להבטיח לעצמה בכל מחיר את זכות המעבר החופשי בתעלת סואץ ובמיצר אילת.

צפוי סיכסוך חריף בין הסתדרות עורכי הדין בישראל לבין היועץ המשפטי של הממשלה. ההסתדרות תתנגד בתוקף להצעתו של חיים כהן, האומרת, בין השאר, כי עורך-דין יוכל להופיע בפני בית-משפט השלום רק לאחר שלוש שנות נסיון, בפני בית-משפט מחוזי רק לאחר חמש שנות נסיון ואילו רק עורכי-דין מסויימים, אשר שמותיהם יאושרו על-ידי נשיא בית-המשפט העליון, יורשו להופיע בפני מוסד זה.

הפגנות השבת, שנפסקו בשבועות האחרונים, יחודשו. כל השיחות שנהלו בין שר הדתות לבין ראשי נטורי קרתא נכשלו. הדתיים הקיצוניים הודיעו כי כל עוד לא תופסק התחבורה בשבתות, לא יחדלו מלהפגין.

לגרשן אגרון, ראש עיריית ירושלים שחזר מסירו בארצות-הברית ויפאן, לא צפוי שקט. כנקמה על מיבצע כלנתאר, מתכננים עתה הדתיים בעיריה, בעזרת גורמים ימניים אחרים, הפיכה נגדית.

אם אתה מרויח 300 ל"י לחודש ועורך רווק, היכון לשלם 80 ל"י יותר בשנה למסיה-הכנסה. נשוי בעל אותה הכנסה יוסיף לשלם את המס ששילם עד כה, אך לילד אחד ישלם 20 ל"י לשנה פחות, אך לשני ילדים ישלם 70 ל"י לשנה פחות. פרטים אלה כלולים בהצעה חדשה של נציבות מס ההכנסה, שתקבל כנראה, אף שמשרד-הממשלה סרס גיבשו סופית את הצעותיהם. בניגוד להצעות קודמות, לא יהיו הקלות ניכרות למעמד הביניים.

השיטה החדשה תהיה מבוססת על שיטת הניכויים (תחת שיטת הניכויים), ובה ינתן ניכוי של 400 ל"י לשנה לכל בעל הכנסה. הניכוי הנוסף לתושב קבוע יהיה בסך 1000 ל"י, לאדם נשוי 350 ל"י. הדירוג יהיה מ' 25% של ההכנסה עד 3500 ל"י הכנסה ומעלה יגיע המס לשעור שולי של 40%. ההבדל בין השכירים והעצמאיים ייחחק כלי.

מתפתח משבר חריף בלשכות הפקד המקומיות. לשכות אלה, השייכות לרשויות המקומיות והמקבלות תמיכה ממשלתית, יודיעו לממשלה כי אם לא יוגדל תקציבן, ימסרו את המפתחות לממשלה ויפנו כל דורש ישר למשרד הסעד.

פעילותו המדינית של מנחם בגין בצרפת תזכה לתשובת הממשלה. לשאילתא של אחד מח"כי מפא"י, על זעת מי ניהל מנהיג חרות את שיחותיו המדיניות בצרפת, תבוא תשובה של שרת החוק גולדה מאיר, אשר תודיע בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים כי אין כל רשות לבגין לקיים מגע על רקע מדיני עם מעצמות זרות. היא גם תזהיר את חרות מפני הנסיון הנוסף לקיים מגע עם הזוגים מדיניים בארצות-הברית.

שוב רוחחות שמועות על סיכסוך בין צעירים וזקנים בתוך מפא"י. הרקע הפעם הוא התפטרותו של אהרן בקר מהכנסת וזכותו של יוהר סמילנסקי לתפוס את מקומו, לפי סדר הרשימה בבחירות. אך הנהלת המפלגה טוענת כי חסרים לה משפטים בכנסת ולכן מגיע המקום לעורך-הדין דויד ברביהאי, העומד אחרי סמילנסקי בתור. צעירי מפא"י רואים בטענה זו נסיון לדחוק את רגליו של אחד מנהיגיהם.

למרות הפאניקה שפשטה השבוע במשק, לא תהיה בקרוב שום דיוואלוואציה. הטיבות (א) לוי אשכול ודוליק הורביץ נעדרים, עוסקים בשליחות בחוק, (ב) בגלל העליה האוטומטית של תוספת היוקר תגרום הפחתת ערך המטבע לעליה גדולה של המחירים והמשכורות; (ג) רק 100 מתוך 450 מליון הלירות של ההוצאות במטבע חוץ משמשות לצריכת הציבור, כעוד שחלק הארי משמש מילא את צרכי הממשלה. תחת הפחתת ערך המטבע, צפה לדיוואלוואציה סמויה על-ידי העלאת המכס והסובסידיות לייצואים.

יתכן מאוד כי לא יתפרסמו עוד ספרי נישומים. אחת חסיבות: רבים מתושבי חוץ מחו על הכללת שמותיהם בספר, דבר העלול לגרום להם סיבוכים בארצות מולדתם, מאחר שהוציאו משם את כספם בדרכים בלתי-חוקיות.

אל תמהר לשלם את חשבון החשמל שלך. לפני התשלום, בדוק אם התעריפים בסדר. החברה מיהרה לשלוח לרבים ממינוייה חשבונות על פי התעריפים הגבוהים החדשים, שבוסלו לפי שעה בגלל החלטת הרוב המקרי בוועדת-הכספים של הכנסת. יושבי-ראש הוועדה, ישראל גורי, לא מנע החלטה זו של הרוב האופוזיציוני, כדי להעניש את חבריו הנעדרים מישיבות הוועדה וחמתייחסים אליה בזלזול.

הכניה הפרטית תעלה באופן ניכר, תגיע לכדי שני שלישים של כל הכניה בארץ, כולל מקומות כמו באר-שבע ואילת. הסיבות: אייכותה של הממשלה למלא באופן יעיל את החסר וריכוז רוב הנזקקים לשיכון באזורים עירוניים. בראש התור: 15 אלף הזוגות הנישאים מדי שנה.

במדינה

העם

הצפיה הגדולה

היה זה שבוע של צמיה.

מדי בוקר אץ האורה הישראלי לתיבת המכתבים, להציץ בעתון. אם פתח את עתונו עוד ברחוב, התאספו מאחוריו כמה אורחים נוספים, שהציצו מעל לכתפיו, אי נשים רבים, מן המאחרים בנוסף שלא ידעו עד כה שבכלל קיימת שעה ד בבוקר, הרי שיטו את דיהם ממיטתם כדי לשובב את כפתור הרדיו ולשמוע את החדשות.

מן הרגע בו נקטלו החמשה בדרך סדוקי באר-שבע (ראה תמונות) חיכתה כל הארץ בנשימה עצורה. הצפיה לא היתה מוגבלת לארץ. באותה עצבנות נחטפו העתונים ב" ערי ירדן. בקפריסין השכנה נשאל כל ישראלי, באופן שיגרתי: "ובכן, מתי פורצת אצלכם המלחמה?"

סימל את המצב עתונאי אמריקאי גבוה ובלונדי מבאלטימור, ששהה עד כה בירדן. למחרת הוצח בדרך סדוקי סס לניקוסיה עלה למטוס הראשון לישראל.

היה ברור לכל אחד כי הצעד הבא בלוח השחמט המגואל בדם יבוא מן הצד הישראלי.

מדיניות

שריקה בלוד

בשריקה גדולה התקרב מטיס נוצץ לי אולם-הגוסעים של שדה-התעופה בלוד. ה" מטוס הארבע-מונעי מרגם וייקאונט, שבא מלונדון, לא היה רק מטוס-הסילוני הראשון שהגיע ארצה בשרות סדיר, אלא גם ה" מטוס הבריטי הראשון אחרי הרבה מאד וזמן שיצר קשר ישיר בין לונדון וחלאביבי

היה משהו סמלי בטיסת-בכורה מחודשת זו. אחרי שנים רבות של ניתוק כמעט מוחלט, לא רק מן העולם הערבי והאסיאתי אלא גם מן המערב, נפתח עתה שוב קשר פסיר כולוני ופוליטי. מעצמות המערב, שלא ה" תה להן שום טענה חוקית אמיתית בוויכוח עם גמאל עבד אל-נאצר, נזכרו לפתע כי בצעם נעשה עתל לישראל וכי יש ללחום נגד המשטר המונע בעד ספינות ישראליות לעבור בתעלה.

הסכנה הגדולה היתה שהאזרח הישראלי הרגיל, המטוסם בשידורי החששות הילדוני תיים של קול ישראל, יתפתה להאמין כי אמנם זהו שינוי של ממש. כאות אזהרה בא השבוע יחס מעצמות המערב לדרישת ישראל להשתף בדיוני מועצת הבטחון. במקרה יחידה זו הושג הסכם פה אחד בין כל המעצמות היריבות - נגד.

הקשר הפוליטי הפתאומי שנוצר בין ה" מערב וישראל לא היה הוצאה של יוזמה ישראלית כל שהיא. הוא היה פרי המקרה. ישראל היתה רק אובייקט רפה-אונים ב" מישחק התמרונים של המערב - קלף ב" מישחק, שאפשר היה להורידו באותה המ" הירות שהונח. כי מדינה החסרה קו פולי- טי אמיתי במרחב, לא יכלה להיות אלא אובייקט.

הכנסת

חשבון בריא

המצב היה קשה. כל הארץ דיברה על הרלה של לוי אשכול. שרה-האוצר, חובבי צנעה-הולת, הפך לפתע סמל הבזבזנות. היה צורך לעשות משהו.

הדבר נעשה. בישיבה סודית של ועדת- הכספים של הכנסת, הסליט מישוה, כאילו באורח סמטי, כי הוצאת היולה אינה חשו- בה כלל. שרים אחרים ביזבוז רכבות לירות לצורכי אש"ל (אוכל-שתיה-לינה). יוסף סרי לין הציוני-הכללי, למשל, ביזבו 30 אלף לירות. נסתבר ששרה-הבריאת הוציא ה" צאות בריאות.

בוועדה קמה סערה. החשב הכללי נדרש להכין מיד דו"ח על הוצאות האש"ל של השרים. שרה-האוצר, שסמך על מנגנון ה" אינטורמציה של העתונות הבלתי-תלויה, לא

טעה בהערכתו: כמה עתונים, ובראשם ה" עולם הזה (1984), פירסמו את סרטי הדו"ח הסודי עוד לפני שהגיע ליישיבה הסודית של ועדת הכנסת. צרת הרבים היתה חצי נחמתו של לוי אשכול: בתוך שערוריית האש"ל אבד כתר-הייחוד של שרה-האוצר כמבזבוז כספי האומה.

טעות מצערת. יוסף סרלין שהה אר- תה שעה בחוף-לארץ, אולם חבריו בוועדה, ובראשם יוסף ספיר, הקימו מיד שערור" יה שניה. הם דרשו דו"ח מפורט של ה" צאות האש"ל.

בשבוע שעבר נמסר הדו"ח המפורט, אף הוא סודי, ליישיבה הסודית של ועדת-הכס" פים. נסתבר כי נפלה טעות מצערת: בחש" בון הוצאות האש"ל של השר סרלין בדו"ח הקודם נכללו, בטעות, הוצאות החזקת מ" כוגנית, משכורת הגנה והוצאות דומות. כך ירדו הוצאות האש"ל עצמן במפתיע מ"30 אלף ל"י ל-9847 ל"י - ירידה של 66%.

החשבון החדש של הוצאות האש"ל של השרים: לשנים 1953 עד 1956: משה שרת — 23804 ל"י; פנחס רוזן — 7611 ל"י; לוי אשכול — 4807 ל"י; דויד בן-גוריון (בתקופה שמוחק גלוות שדה-בוקר) — 3675 ל"י; בניצין דינור — 2240 ל"י; פרץ נפתלי — 3493 ל"י; פרץ ברנשטיין — 4777 ל"י.

הממוצע החודשי הנמוך ביותר של ה" שרים: זלמן ארן — 18 ל"י; משה שפיר — 30 ל"י; גולדה מאיר — 48 ל"י. הגבוה ביותר: משה שרת, כראש-הממשלה וכשר-החוק — 661 ל"י.

אולם בינתיים הצליח תמרון-ההסחה, וב- ריאותו הציבורית של שרה-הבריאת-לשעבר לקתה.

פרשת רומק

המשחק הפורמלי

אדם שיצר הליחמה טבוע בדמו, אינו נכנע לעולם. על כן, לא השלים ראובן ("רומק") גרינברג עם פסק-הדין שמצא אר- תו חייב בהשמעת אימים נגד יצחק רוז" ברג, הפקד הירושלמי שלקח ממנו כמה אלפי לירות ולא החזירם (העולם הזה 1967).

רומק הגיש עירעורים, תלונות, בקשות. הוא רק זכה לראות כמה משפטים בפסק- הדין, שבינו את חלקה של משטרת ירו- שלים בפרשה. אך החיוב בדין עמד בלתי מעורער.

לפני קרוב לשנה, פנה רומק למועצה ה" משפטית, בתלונה נוספת: הפעם נגד גבי- ריאל באר, שניהל את המשפט נגדו, בשם התובע הכללי. האהמות היו חמורות ביו- תר: מתן יד לביום המשפט, מתן יד ל- מעצר בלתי-חוקי של אורה, הבאת עדי שקר בתשלום, השפעה על עדים, ניהול משפט באחירת טירור.

המועצה המשפטית, שהיא הגוף העליון לשמירה על טוהר המידות ועל האתיקה המקצועית של המשפטים במדינה, מצאה את הפתרון הנות. היא מינתה ועדת חקירה.

הפרקלים חזרה. מן היום הראשון אפשר היה לנחש מה תהינה תוצאות ה" חקירה. עוד בישיבת הפתיחה דרש גרינ- ברג להחליף את הרכבה. "כל שלושת חב- ריה הם מפא"יניקים נאמנים. איזה מין ה" קירה צודקת ינהלוג?"

"או שתסכים להעדה זו", השיב אחר מ" חבריה, חיים קרונגולד, "או שלא תהיה ועדה."

רומק הסכים. משך 20 ישיבות שמעה הוועדה עדים. כמה מהם נראו מדאגים מאד. הם לא הסתירו את פחדם מתוצאות עדותם לטובת רומק. לבסוף, קבעה הוועדה תאריך להגשת הסיכומים הסופיים.

אולם רומק לא היה מוכן. פרקליטו, דני- אל יונבסקי, שנקרא לשרות מילואים, הוכי- גס מיד עם שובו לבית-חולים, כשהוא סר- בל מהתקפות לב. אך הוועדה סירבה ל- התחשב במחלת יונבסקי. היא קבעה את ה"25 בספטמבר כמועד אחרון להגשת ה" * אולם העולם הזה, שלא נתן אימון מלא בפרטי הדו"ח לרגל נסיבות עדיכחו, נמנע מלהזכיר את שמו של השר שהוציא, כביכול, 30 אלף ל"י, כל עוד לא היתה אפשרות לשאלו הישיבות על הענין. העתון ציין רק שהמדובר ב"שר שעמד בראש ה" משרדים השניים כבעלה.